

Загальні рекомендації щодо зберігання

Нижче наведені загальні рекомендації щодо найбільш поширених типів предметів, які зберігаються в гуманітарному секторі.

Медичні предмети

- На коробки не повинні потрапляти прямі сонячні промені.
 - Температуру на складі слід контролювати та реєструвати щодня, а там, де зберігаються предмети холодого ланцюга, слід контролювати та реєструвати температуру холодильника.
 - Ліки в ідеалі слід зберігати за типом препарату: інфузії, ін'єкційні препарати, пероральні препарати, діагностичні тести тощо.
 - Завжди зберігайте медичні матеріали окремо від хімічних речовин або продуктів харчування (пестицидів, добрив, цементу, пального тощо), а також небезпечних вантажів. Це також стосується завантаження на транспортні засоби.
 - При зберіганні на палетах всі коробки повинні бути чітко промарковані з їх вмістом.
 - Завжди реєструйте номери серій і терміни придатності медичних матеріалів при отриманні, а також записуйте посилання на партії при всіх переміщеннях запасів, у тому числі на всіх картках складського обліку і в усіх складських книгах.
 - Належною практикою є відстеження медичних матеріалів на картках складського обліку, сформованих за номерами партій. Крім того, ви можете записувати номер партії препаратів, коли вони надходили та вибували зі складу.
 - Прострочені препарати не придатні для споживання людиною і повинні бути безпечно знищені. Зверніться до місцевого управління з контролю за продуктами та ліками, щоб дізнатися про правила знищення медичних матеріалів.
 - Прострочені або пошкоджені ліки повинні бути поміщені в карантин до тих пір, поки їх не можна буде безпечно знищити. Ведіть облік препаратів, поміщених на карантин, у відповідному контейнері та інвентарних картках.
 - Ведіть облік препаратів, поміщених на карантин, у відповідному контейнері та інвентарних картках. Бажано, щоб усі медичні предмети були ротовані за принципом FEFO («Першим закінчується термін придатності - першим відпускається»).
 - Деякі національні органи влади вимагають спеціальні ліцензії на зберігання ліків та медичних засобів. Зверніться до місцевих органів влади, щоб дізнатися, що вимагається в регіоні, де ви працюєте.
 - Більше інформації про конкретні рекомендації щодо зберігання медичних виробів можна знайти в розділі [Ланцюг постачання послуг охорони здоров'я](#) цього посібника.
-

Продукти харчування

- Продукти харчування потрібно захищати від сонця, дощу, вологості та екстремальних температур.
 - Завжди бажано мати крите та захищене місце для зберігання.
 - Якщо неможливо уникнути відкритого та незахищеного зберігання, переконайтеся, що зберігання на вулиці є тимчасовим (максимум 10–15 днів).
 - Завжди зберігайте продукти харчування окремо від хімічних речовин (включаючи пестициди, добрива, цемент та паливо), небезпечних вантажів та наркотичних препаратів. Це також стосується і транспортування товарів.
 - Якщо ви працюєте зі складом, де зберігаються продукти харчування, переконайтеся, що хімічні засоби, які ви використовуєте, безпечні для харчових продуктів (якщо ви не впевнені, проконсультуйтеся з регіональною службою підтримки логістики).
 - Переконайтеся, що складські приміщення прибираються щодня, і що всі прибирання реєструються (щоденне підмітання, щотижневе прибирання та витирання, щомісячне глибоке прибирання).
 - Звертайте особливу увагу на ознаки ураження
 - Негайно відокремлюйте та поміщайте на карантин уражені запаси від решти. Про всі випадки зараження необхідно негайно повідомляти керівників представництв у країні.
 - Прострочені харчові продукти необхідно помістити в карантин і зберігати окремо, доки вони не будуть знищені.
 - Прострочені харчові продукти необхідно негайно утилізувати. Зверніться до місцевих органів охорони здоров'я, щоб дізнатися, чи можна використовувати його як корм для тварин або про відповідний метод утилізації (спалювання або захоронення). Майте на увазі, що знищення продуктів харчування іноді може викликати сильну культурну реакцію.
 - Зверніть особливу увагу на процес прийому товарів, щоб підтвердити отриману вагу: зважте від п'яти до десяти відсотків вантажу та обчисліть вагу всього вантажу, щоб оцінити загальну вагу вантажу відповідно до задокументованої ваги, або скористайтеся автомобільними вагами, щоб порівняти фактичну вагу з документально підтвердженою вагою у Акті приймання товарів/накладній/товарно-транспортній накладній. Записуйте будь-які розбіжності у відомості Акту приймання товарів.
 - Завжди фіксуйте номери партій і терміни придатності продуктів харчування при отриманні та переміщенні запасів, у тому числі на всіх картках складського обліку та у всіх складських книгах.
 - Бажано, щоб усі продукти харчування були ротовані за принципом FEFO («Першим закінчується термін придатності – першим відпускається»).
-

Будівельні матеріали	• Дрібні деталі, такі як шурупи, цвяхи, гвинти та болти, зазвичай вимірюються та обліковуються на вагу, а не в одиницях. • Для жердин, палиць, металевих прутів та інших довгих та/або громіздких предметів створіть «еталонні» зони зберігання, де предмети будуть розділені за кількістю. Наприклад, зберігайте дерев'яні жердини в контейнерах по 100 штук у кожному. Це допоможе управляти запасами за принципом FIFO та уникнути їх псування • Для піску, гравію та інших сипучих матеріалів створіть резервуари для зберігання кубічних метрів, щоб відстежувати рівень запасів. Хороший варіант – побудувати «засіки» об'ємом один кубічний метр і накрити їх, щоб зберегти якість матеріалу. • Максимальна висота штабеля цементу не повинна перевищувати 15 мішків, щоб запобігти утворенню грудок від тиску. • Цемент завжди повинен зберігатися в сухому стані і подалі від стін складу. В ідеалі накрийте штабелі цементу брезентом, щоб захистити мішки.
Хімічні речовини	• Хімічні речовини ніколи не можна зберігати разом з продуктами харчування або ліками. • Багато хімічних продуктів визначаються як небезпечні вантажі – небезпечні вантажі повинні бути ідентифіковані та марковані/оброблені належним чином. • Під час планових перевірок складу ретельно перевіряйте упаковку хімікатів на наявність мокрої картонної тари, пошкодженого пластику, порушених пломб та розлитих рідин. • Більшість хімікатів є швидкопсувними. Підтримуйте систему оповіщення для попередження про прострочені хімічні речовини. • Утилізація хімічних речовин є надзвичайно чутливою справою. Завжди звертайтеся до місцевих законів і правил. • Паливо і хлор — найпоширеніші хімічні речовини, що зберігаються в гуманітарних контекстах — переконайтеся, що з ними поводяться належним чином.

Адаптовано з [Посібник Британського Червоного Хреста зі зберігання товарів](#) [Посібник ВПП ООН для керівників продовольчих складів](#), and the [Посібник зі зберігання лікарських засобів DELIVER](#).

Предмети з контрольованою температурою

Потреба у зберіганні з контрольованою температурою зростає в гуманітарних операціях протягом останніх кількох десятиліть, і агентства стають все більш обізнаними про проблеми, пов'язані з чутливими до температури вантажами. Діапазони регулювання температури зазвичай визначаються в наступних діапазонах:

Температурний діапазон	Загальна назва
Навколишня нормальна температура	"Температура навколишнього середовища"
Вище +40°	"Надмірна спека"
+30° to +40°C	"Тепло"

Температурний діапазон	Загальна назва
+15°C to +25°C	"Контрольоване середовище" або "Контрольоване за температурою"
+8°C to +15°C	"Прохолодно"
+2°C to +8°C	"Холодно" або "Охолоджено"
-25°C to -15°C	"Глибока заморозка" or "Заморожено"
Різні діапазони між -80°C та -40°C	"Наднизькі температури"

Умови роботи гуманітарних організацій на місцях також часто не дозволяють використовувати будь-які види сховищ з контрольованою температурою, тому потреба в умовах з контрольованою температурою повинна бути врахована в оперативних планах при виборі та створенні складських приміщень. Будь-яка форма приміщення з контрольованою температурою потребує базового обладнання - кондиціонерів, холодильників, морозильних камер - і певної форми живлення, найчастіше електрики.

Непродовольчі товари- На щастя, переважна більшість непродовольчих товарів, пов'язаних з небіологічними речовинами, можуть зберігатися при температурі навколишнього середовища, а багато товарів тривалого користування можуть зберігатися при високих температурах протягом тривалого часу з мінімальним впливом.

Основні лікарські засоби - Більшість основних лікарських засобів можна зберігати місяцями в контрольованому кліматичному діапазоні (від 15° до 25°C), а також можна зберігати при температурі навколишнього середовища протягом відносно коротких періодів часу – днів або тижнів. Вплив температури вище 25°C не призведе до негайного пошкодження більшості основних фармацевтичних препаратів, але може призвести до скорочення терміну придатності та ефективності при тривалому впливі надмірної температури. Тривалий вплив температури нижче 15°C також може пошкодити основні фармацевтичні препарати, тому керівники складів повинні пам'ятати про обидва значення діапазону. Деякі фармацевтичні препарати вимагають спеціальних температурних режимів – вони повинні бути вказані на упаковці та/або про них слід повідомити до прибуття вантажу на об'єкт.

Клімат-контрольованого простору можна легко досягти за допомогою звичайної спліт-системи кондиціонування повітря з вбудованим автоматичним датчиком температури та базовою ізоляцією. Якщо кондиціонер можна налаштувати на підтримання певної температури і він має доступ до електроживлення, клімат-контрольований діапазон досяжний. Кліматизовані складські приміщення більш ефективні, якщо вони вбудовані в невеликі приміщення з належною ізоляцією та обмеженим доступом, щоб запобігти втраті тепла. Термометри слід постійно тримати в приміщеннях з регульованим кліматом для швидкого вимірювання, а також установи можуть інвестувати в дистанційні датчики, які не потребують відчинення дверей сховища, або реєстратори даних, які постійно реєструють температуру. Там, де електроенергія не доступна 24 години на добу, слід створити сховище з клімат-контролем, щоб температура не перевищувала 25°C протягом принаймні 70% будь-якого 24-годинного періоду.

Холодовий ланцюг - Зберігання в холодовому ланцюзі включає все, що відноситься до категорій «заморожене», «охолоджене» або «прохолодне». Управління холодовим ланцюгом вимагає обладнання, спеціально спланованого і використовуваного для

необхідних температурних діапазонів. Це можуть бути холодильні камери, спеціально відкалібровані холодильники та рефрижератори/контейнери. Робота з холодовим ланцюгом також вимагає особливого контролю та навчання. Для отримання додаткової інформації про управління холодовим ланцюгом, будь ласка, зверніться [до розділу Холодовий ланцюг](#).

Небезпечні предмети

Склади часто є місцем утримання та накопичення надзвичайно небезпечних предметів, і гуманітарніклади не є виключенням. Гуманітарні організації можуть обробляти та зберігати високолеткі або хімічно активні сполуки, не розуміючи, що це таке. Польові склади можуть не мати належних умов для зберігання небезпечних предметів, а працівники можуть бути не повністю навчені правильному поводженню з небезпечними предметами.

Хімічно активні речовини - Хімічно активні речовини - Хімічно активна речовина - це будь-яка речовина, яка взаємодіє з іншими об'єктами, що знаходяться поруч, змінюючи один або обидва помітним і, можливо, небезпечним способом. У контексті складування, дві, здавалося б, інертні або відносно стабільні сполуки можуть бути безпечними при зберіганні самі по собі, але при зберіганні поруч один з одним або в приміщенні можуть викликати побічні або бурхливі реакції.

Хімічно активні речовини можуть викликати швидкі і помітні реакції, або повільні і складні для негайного розпізнавання реакції. Обидві речовини можуть завдати шкоди матеріальним цінностям, фізичним спорудам і становити небезпеку для людей. Яскравим прикладом речовини, яку часто використовують гуманітарні організації, є гіпохлорит кальцію НТН (гранульований хлор), що використовується в медичному реагуванні.

- НТН виділяє пари, навіть у твердій формі, які роз'їдають метал. НТН, що зберігаються в закритому просторі, можуть руйнувати інші НПТ, що знаходяться поруч (металеві лопати, медичні витратні матеріали), і навіть руйнувати металеві стелажі та складські конструкції.
- НТН у поєднанні з водою, утворюючи рідкий хлор, може спричинити легкозаймисту реакцію в поєднанні з рідким паливом, таким як бензин або дизельне паливо.

Іншими важливими хімічно активними сполуками, що використовуються гуманітарними організаціями, можуть бути свинцево-кислотні акумулятори, миючі засоби та синтетичні добрива.

Хімічно активні речовини повинні бути належним чином марковані на зовнішній упаковці, а працівники складу повинні знати про природу хімічно активної речовини під час роботи з ними. Реактивні речовини повинні зберігатися в добре вентильованих приміщеннях всередині складських приміщень. Будь-яка відома хімічно активна речовина повинна бути ретельно перевірена, щоб переконатися, що упаковка не порушена і немає ознак витіку. Керівники складів повинні співпрацювати з персоналом програми, щоб забезпечити зберігання хімічно активних речовин протягом якомога коротшого часу, мінімізуючи небезпеку для працівників складу.

Паливо – Зберігання та поводження з паливом може бути надзвичайно небезпечним. Рідке або стиснуте газове паливо за своєю природою є легкозаймистим і повинно зберігатися окремо від інших предметів зберігання.

Паливо повинно зберігатися в окремому сховищі за межами основного приміщення, на відстані не менше 10 метрів (бажано більше) від основної споруди. Будь-яке місце

зберігання палива повинно добре вентилюватися, а доступ до нього повинен бути дозволений лише призначеним особам. Місця зберігання палива повинні бути обладнані відповідними засобами пожежогасіння, а персонал повинен бути проінструктований про те, що не можна палити або виконувати зовнішні роботи в безпосередній близькості від місця зберігання. **Ніколи** не зберігайте паливо в повністю закритих сховищах, таких як транспортний контейнер, або в приміщеннях, які можуть нагріватися до надмірної температури. Для отримання додаткової інформації про паливо див [розділ Зберігання палива цього посібника](#).

Гострі або інші небезпечні предмети – Гострі або інші небезпечні предмети - Деякі предмети можуть бути інертними, але все одно небезпечними, наприклад, шприци, цвяхи або сільськогосподарський інвентар. За можливості, коробки/пакування, що містять гострі предмети, повинні бути добре промарковані, а за необхідності коробки повинні бути упаковані подвійним пакуванням. Картонні коробки/упаковка, що містять гострі або небезпечні предмети, повинні бути оглянуті на наявність отворів або пошкоджень. Працівники складу повинні використовувати рукавички та інше захисне спорядження, якщо це необхідно при поводженні з гострими предметами.

Інші небезпечні вантажі, характерні для гуманітарних операцій, можуть включати балони зі стисненим газом. Навіть якщо в балоні зі стиснутим газом зберігаються негорючі сполуки, вміст під тиском може спричинити сильні виверження, які можуть завдати шкоди або вбити працівників. Балони зі стисненим газом не можна зберігати в умовах надмірного нагрівання, їх слід класти на землю або надійно прикріплювати до стіни. Якщо можливо, уникайте зберігання стисненого газу взагалі або протягом якомога коротшого часу.

Для отримання додаткової інформації про належне складування та зберігання небезпечних вантажів, будь ласка, зверніться до [розділу Небезпечні вантажі цього посібника](#). Зверніть особливу **увагу на таблицю небезпечних вантажів, які не можна зберігати** на одному складі або поруч один з одним на одному складі.

Регульовані предмети

Деякі предмети можуть не бути небезпечними для обробки, але вважаються «регульованими», або через їх цінність, або з юридичних причин. Деякі уряди можуть вважати деякі ліки, засоби зв'язку або інші спеціальні предмети предметами, що підлягають регулюванню, що призводить до вимоги особливого поводження з ними. Місця для контрольованого зберігання також можуть використовуватися для митного або попередньо розмитненого вантажу.

Товари, що підлягають регулюванню, повинні бути надійно відокремлені від решти складського простору. Доступ до регульованих складських приміщень повинен бути контрольованим, і тільки відповідний персонал повинен мати ключі або повноваження для входу. Залежно від конкретного регулювання, регульовані товари можуть вимагати спеціального маркування та частіших перевірок, а також можуть потребувати інспекції сторонніх компаній або державних установ.

Механічне обладнання

Належному зберіганню механічного обладнання часто не приділяють належної уваги в умовах зберігання. Механічне обладнання, включаючи генератори, транспортні засоби та насосне обладнання, як і раніше, потребуватиме регулярних перевірок і технічного

обслуговування. Обладнання з двигунами все ще матиме пластикові та гумові компоненти - включаючи ущільнювачі, фільтри, клапани та трубки - які з часом руйнуються і роблять обладнання непридатним для використання. Обладнання з рідинами - такими як моторні оливи, мастила для редукторів або паливо - може випаровуватися, тверднути або навіть повільно кородувати деталі машини. Великі зовнішні гумові поверхні - такі як шини, резервуари для води або надувні човни - особливо схильні до пошкодження при тривалому зберіганні або надмірному нагріванні.

Якщо організації вирішили зберігати обладнання на складі, є кілька кроків для забезпечення належної роботи обладнання:

- Транспортні засоби слід запускати для профілактики раз на місяць - це означає, що двигуни повинні бути увімкнені і, за можливістю, вони повинні проїхати короткі відстані. Якщо можливо, генератори слід увімкнути і запустити на кілька хвилин, щоб циклічно переміщати рідини всередині.
- Великі гумові поверхні, такі як човни або водяні камери, слід розгортати і перевіряти кожні шість місяців на предмет розривів або пошкодження швів.
- Раз на рік слід запрошувати механіка або техніку для огляду всього обладнання. Всі трубки та фільтри повинні бути відремонтовані або замінені за необхідності.

Чим довше зберігається обладнання, тим більша ймовірність того, що воно не буде придатним для використання, коли прийде час. Це особливо проблематично на об'єктах попереднього розміщення, але має бути дотримано і на польових складах. Там, де це необхідно, зберігання спеціального механічного обладнання повинно тривати якомога коротший час.